

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

DIAGNOSTIKA A ROZHODOVÁNÍ

KKY/DR

---

2. semestrální práce

Autor:
Marek Lovčí

October 15, 2020

Testování hypotéz

Předmět zadání

Demonstrujte použití t-testu a interpretujte výsledky.

Získání naměřených dat

- Vygenerujte soubory měření A, B, C o 2 000 hodnotách z následujících rozdělení:
  - soubor A z normálního rozdělení se střední hodnotou 0 a rozptylem 4,
  - soubor B z normálního rozdělení se střední hodnotou 0,1 a rozptylem 4,
  - soubor C z normálního rozdělení se střední hodnotou 1 a rozptylem 4.
- Soubory měření uložte do textového souboru ve formátu středníkem oddělených hodnot (textový soubor tedy musí obsahovat 2000 řádek, na i -tém řádku budou středníkem odděleny postupně i -tá hodnota souboru A, souboru B a souboru C). Soubor odevzdáte spolu s kódem a referátem.
- Vygenerujte soubory měření A' , B' , C' postupně z prvních 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500, 1 000 a 2 000 hodnot původních souborů.

Experimenty

- U dvojic souborů měření (A', B') , (A', C') , (B', C') vždy rozhodněte
  - o rovnosti středních hodnot oboustranným dvouvýběrovým t-testem,
  - o vztahu středních hodnot jednostranným dvouvýběrovým t-testem.
- Do grafů vynesete zvlášť pro jednotlivé typy testů závislost p-hodnoty na velikosti souboru měření.

Použité nástroje

Výpočet proveďte v prostředí MATLAB, příp. naprogramujte ve vybraném programovacím jazyce.

Co se odevzdá

V referátu ve formátu PDF slovně okomentujte výsledky experimentů a význam p-hodnoty. Dále budou součástí referátu dva grafy dle zadání. Spolu s referátem odevzdejte pro posouzení komentovaný programový kód a vygenerovaný soubor měření, který byl k řešení použit. Dbejte na splnění všech bodů zadání.

1 Vypracování

Pro vypracování semestrální práce byly zvoleny parametry dle zadání. Jedinými vlastními parametry jsou hladina významnosti $\alpha = 0.5$ a *tail*, nutné jako parametry funkce *ttest2*. Hodnota α byla zvolena jakožto výchozí hodnota dle dokumentace programu MATLAB. Pro alternativní hypotézu (*tail*), byla zvolena hodnota *right*, dle dokumentace “mean of X is greater than mean of Y (right-tailed test)”.

Při testování významnosti nulové hypotézy je p-hodnota pravděpodobnost získání výsledků testu takových, jako jsou skutečně pozorované výsledky, za předpokladu, že je nulová hypotéza správná. Je tedy hladinou, od které je nulová hypotéza zamítána.

1.1 Výsledky hypotéz

Tabulky 1 a 2 zobrazují zamítnutí, či potvrzení hypotézy rovnosti středních hodnot, popřípadě toho, že střední hodnota levého souboru je větší než střední hodnota pravého souboru vzorků. Jestliže je v tabulce hodnota jedna, pak je hypotéza zamítnuta a *vice versa*.

Počet vzorků	(A', B')	(A', C')	(B', C')
5	0	0	1
10	0	0	0
20	0	0	0
50	0	0	0
100	0	0	0
200	0	0	0
500	0	0	0
1000	0	0	0
2000	0	0	0

Table 1: Výsledné hypotézy jednostranného dvouvýběrového t-testu.

V tabulce 1 si můžeme všimnout *outliera* hned v první řádce. Hodnota 1 u souborů B a C říká, že hypotéza “střední hodnota souboru B je větší než střední hodnota souboru C” je zamítnuta. Zbytek tabulky však odkrývá opačný trend. Výsledek lze tedy klást za vinu nedostatečnému počtu vzorků, zvláště vezmeme-li v úvahu, že střední hodnota souboru C má být desetkrát větší než střední hodnota souboru B.

Počet vzorků	(A', B')	(A', C')	(B', C')
5	1	0	0
10	0	0	0
20	0	1	0
50	0	1	0
100	0	0	0
200	0	1	1
500	0	1	1
1000	0	1	1
2000	1	1	1

Table 2: Výsledné hypotézy oboustranného dvouvýběrového t-testu.

O výsledcích v druhé tabulce lze uvažovat podobně jako v případě tabulky první. Nesrovnalosti oproti očekáváním jsou jistě způsobeny nedostatečným počtem vzorků.

1.2 p-hodnoty

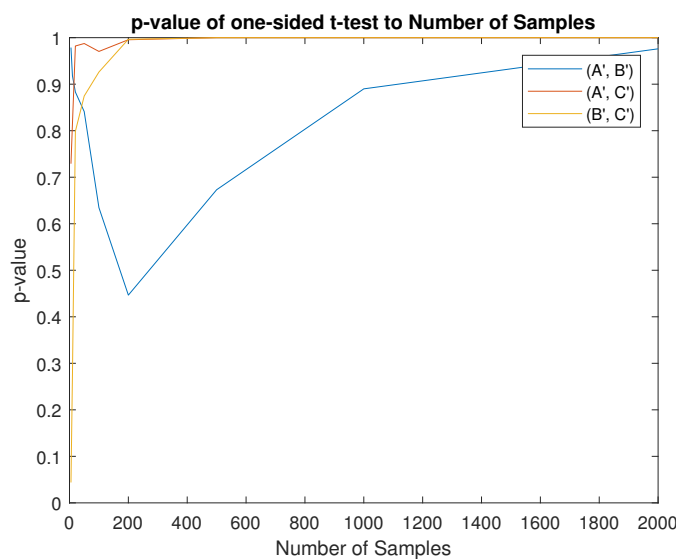

Figure 1: Závislost p-hodnoty jednostranného dvouvýběrového t-testu na velikosti souboru měření.

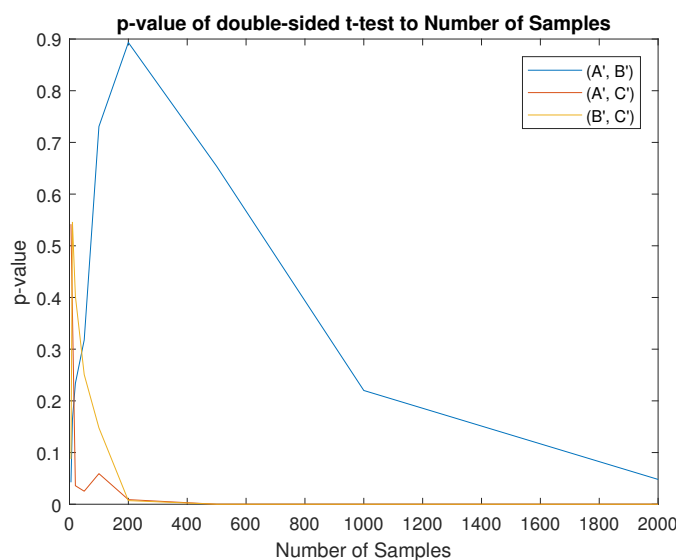

Figure 2: Závislost p-hodnoty oboustranného dvouvýběrového t-testu na velikosti souboru měření.

2 Závěr

Výsledky experimentů nejsou nijak překvapivé. Čím méně je k dispozici vzorků, tím méně se dá spolehnout na pravdivost výsledků testů.

Na grafech si lze povšimnout vývoje p-hodnot (hodnota od které je nulová hypotéza zamítána). Ta je v případě hypotézy rovnosti středních hodnot klesající, v případě jejich “pravé” nerovnosti je rostoucí.